

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

DYSLEXI OCH LÄS- OCH SKRIVSVÅRIGHETER

En kvalitativ studie om hur specialpedagoger/speciallärare arbetar med elever som har läs- och skrivsvårigheter inom dyslexi

Dyslexia and reading and writing difficulties

A qualitative study of how special educators/special teachers work with students who have reading and writing difficulties in dyslexia

Sara Brimo Katto

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Svenska
Självständigt arbete 1 för grundlärare F-3
Grundnivå, 15 hp.

Handledare: Stefan Blom
Examinator: Håkan Landqvist
Termin 6 År 2020

MÄLARDALENS HÖGSKOLA ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Akademien för utbildning
kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE

Kurskod SVA013 15 hp

Termin 6 År 2020

SAMMANDRAG

Författare: Sara Brimo Katto

Dyslexi och läs- och skrivsvårigheter

En kvalitativ studie om hur specialpedagoger/speciallärare arbetar med elever som har läs- och skrivsvårigheter inom dyslexi

Dyslexia and reading and writing difficulties

A qualitative study on how special educators/special teachers work with students who have reading and writing difficulties in dyslexia

Årtal 2020

Antal sidor: 31

Studiens syfte är att undersöka hur tillfrågade pedagoger, speciallärare/specialpedagoger och klasslärare, förhåller sig till elever med diagnosen dyslexi och hur pedagoger arbetar med elevernas läs- och skrivinlärning, vilka hjälpmedel som används för att utveckla elevernas kunskaper och hur pedagoger arbetar med elever som har dyslexi för att de eleverna inte ska tappa motivationen. Metoden jag har valt att använda är en kvalitativ metod. Jag har intervjuat fem pedagoger från två olika skolor varav tre klasslärare, en speciallärare och en specialpedagog. Resultaten av studien visar att de intervjuade pedagogerna anser att undervisningen behöver anpassas för att utveckla de elever som har diagnosen dyslexi inom läs- och skrivinlärning.

Nyckelord: dyslexi, högläsning, läs- och skrivsvårigheter, motivation, skrivning.

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
1.1 Syfte och forskningsfrågor	5
1.2 Disposition	5
2 Bakgrund och tidigare forskning	6
2.1 Begreppsdefinitioner	6
2.2 Diagnosen dyslexi	6
2.3 Läs- och skrivsvårigheter och språkutveckling	7
2.4 Verktyg i undervisning	8
2.5 Grundläggande läs- och skrivinlärning	9
2.6 Teoretiskt perspektiv	10
3 Metod	11
3.1 Intervjuer med pedagoger	11
3.2 Forskningsetiska ställningstaganden	12
3.3 Urval	13
3.4 Genomförande	13
3.5 Databearbetning	14
3.6 Trovärdighet och pålitlighet	15
4 Resultat	15
4.1 Hur stöds elever med diagnosen dyslexi under sin skolgång	15
4.2 Hur motiveras dyslektiker för att inte tappa motivationen i undervisningen	18
5 Diskussion	20
5.1 Resultatdiskussion	20
5.2 Metoddiskussion	23
5.4 Framtida forskningsfrågor	24
5.5 Avslutande reflektioner	25
Referenser	26
Ett informationsbrev och en förfråga om deltagande	29
Intervjufrågor	31

1 Inledning

Inledningsvis vill jag lyfta fram att ha diagnosen dyslexi är vanligare än vad många tror. Vetenskapsrådet (2017) gör gällande att ungefär 5–8 procent av Sveriges befolkning får diagnosen dyslexi. Vidare argumenterar Vetenskapsrådet (2017) att ju äldre eleverna blir desto högre krav ställs det på eleverna inom läs- och skrivinläringen på grund av samhällets stora utveckling. I vårt samhälle behöver vi alla människor ett språk. Det är angeläget att kunna läsa och skriva för att klara sig under sin skolgång, men även senare i livet. I vårt samhälle är förväntningarna på människors kompetens höga. Det är därför viktigt att alla människor kan språket. Av den anledning är det viktigt för alla människor att kunna behärska språket då det i dagens samhälle ställs högre krav på människors kunskaper inom läs- och skrivutveckling än vad det tidigare har varit i samhället historiskt, vilket sätter press på elever med diagnoser såsom dyslexi.

Samuelsson och Svanfeldt (2002, s. 32) anser att läs- och skrivsvårigheter är ett av de vanligaste funktionshandikappen som råder i vårt samhälle och som tusentals personer lider av. Svårigheterna förekommer inom skriftspråket både i studietiderna, men även senare i arbetslivet (Samuelsson och Svanfeldt, 2002, s. 32). Vidare anser Samuelsson och Svanfeldt (2002, s. 42) att det är av stor vikt att utreda de bakomliggande faktorerna för diagnosen dyslexi i syfte att kunna sätta in rimliga pedagogiska insatser åtgärder och anpassningar utifrån elevernas olika behov och förutsättningar.

Det finns olika hjälpmedel som pedagogerna använder sig av i sin undervisning som ett stöd för eleverna i deras inlärningsprocess. En utvecklad digitalisering får eleverna att utveckla sina läs- och skrivsvårigheter då eleverna kan exempelvis använda sig av datorer både vid skriv- och läsinlärningsprocesserna. Vid läsning kan eleverna exempelvis få lyssna på inspelade böcker och vid skrivprocessen kan de få sin text rättad av ett rättstavningsprogram.

Intresset för ämnet väcktes då jag själv som dyslektiker har egna erfarenheter av diagnosen dyslexi. Personligen upplevde jag under min skolgång stora svårigheter med både läs- och skrivinläringen, och jag har därför funderat mycket över hur min

egen skolgång kunde ha underlättats och påverkats om jag tidigt hade fått hjälp och stöd med mina läs- och skrivsvårigheter.

I denna studie kommer jag att undersöka hur pedagoger arbetar med de elever som har diagnosen dyslexi och hur pedagoger anpassar sin undervisning för de elever som har denna diagnos.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna studie är att undersöka hur några tillfrågade pedagoger, speciallärare/specialpedagoger och klasslärare förhåller sig till elever som har diagnosen dyslexi och hur pedagogerna arbetar sig fram med elevernas läs- och skrivinlärning. Vilka möjligheter finns det för pedagoger att arbeta med de hinder som eleverna har under sin skolgång och vilka hjälpmedel används för att de ska kunna utveckla elevernas kunskaper? För att uppnå studiens syfte besvaras följande konkreta forskningsfrågor:

1. Hur anpassar pedagogerna undervisningen utifrån elevernas förutsättningar och behov?
2. Hur motiveras dyslektiker i årskurs F-3 till att inte tappa motivationen i undervisningen?

1.2 Disposition

Denna uppsats består av 5 kapitel. I det första kapitlet kommer *inledning*, *syfte*, och *forskningsfrågor* att redovisas, det vill säga vad syftet med studien är och vilka frågor studien ska undersöka. I det andra kapitlet kommer *bakgrund* och *tidigare forskning* att redovisas. Diagnosen dyslexi kommer att diskuteras och läs- och skrivinlärning kommer att presenteras. I detta kapitel kommer även *teoretiskt perspektiv* och *begreppsdefinition* att redovisas. I det tredje kapitlet kommer *metod*, *intervjuer* och *forskningsetiska ställningstaganden* att redovisas. I det tredje kapitlet diskuterar jag också undersökningens genomförande, inklusive datainsamlingsmetoder. I det fjärde kapitlet redovisas *resultaten* av intervjuerna. Forskningsfrågorna besvaras i detta kapitel. I det femte kapitlet kommer *diskussionen* att presenteras. I avslutande kapitel, som är det femte kapitlet kommer dessutom *avslutningen* att redovisas samt mina tankar kring den fortsatta forskningen och hur helhetens sammanfattning ska framföras.

2 Bakgrund och tidigare forskning

I detta kapitel kommer jag att förklara vad begreppet dyslexi är och hur det kan upptäckas under en elevs skolgång. Därefter kommer jag att beskriva vad tidigare forskning nämner om diagnosen dyslexi, det vill säga hur samverkan sker mellan klasslärare och speciallärare/specialpedagog, vilka arbetsmetoder som används och när diagnosen upptäcks hos eleven. Jag kommer därutöver att skriva om läs- och skrivsvårigheter som är av dyslektisk art samt om barnens språkliga utveckling. I slutet av detta kapitel kommer jag att beskriva vilket teoretiskt perspektiv som kommer att användas för att besvara studiens forskningsfrågor.

2.1 Begreppsdefinitioner

Jag har valt att utgå ifrån Skolmyndighetens och Vetenskapsrådets begreppsförklaringar i denna studie.

- **Dyslexi** Innebär en slags störning i kodningen av skriftspråket.
- **Diagnos** Enligt Skolmyndigheten (2016) handlar diagnos om en svårighet som en människa har och det är enbart en utbildad läkare, logoped, speciallärare/specialpedagog som kan ställa diagnosen.
- **Läs- och skrivsvårigheter** Definieras som en fonologisk svårighet. Med detta menar Vetenskapsrådet (2007, s. 11) att en individ kan ha det svårt med att koppla samman språkljud med bokstäver. Barn med läs- och skrivsvårigheter kommer att visa avvikelse till att läsa och skriva flytande.

2.2 Diagnosen dyslexi

Vetenskapsrådet (2008) skriver att dyslexi är en ärftlig diagnos, och med detta menar Vetenskapsrådet att det beror på en förändring som sker i flera gener vilka kodar för den språkliga kunskapen. Lundgren m.fl. (2017) skriver att Skolverket har haft en utredning som handlar om elevernas läs- och skrivkunskap. Flera tester genomfördes och det var 6–8 procent av eleverna som går i grundskolan som visade på läs- och skrivsvårigheter. Vidare anser Lundgren m.fl. (2017) att 4–5 procent av Sveriges befolkning har diagnosen dyslexi, vilket motsvarar cirka 400 000 personer.

Det nämns i Vetenskapsrådet (2008) att diagnosen dyslexi kan upptäckas i tidig skolålder genom barnets intresse för ramsor, ordlekar, rim och andra lekar som utvecklar barnens läs- och skrivförmåga då barn som saknar dessa intressen möter svårigheter med att lära sig ljuda bokstäverna. Den främsta och starkaste signalen är den språkliga förmågan som i sin tur påverkar de andra signalerna såsom läsförmåga.

Inom de nordiska länderna har forskarna undersökt diagnosen dyslexi under en längre tid (Vetenskapsrådet, 2008). Den fonologiska strukturen kan påvisa om elever har en läs- och skrivsvårighet redan vid skolstart. Under 1990-talet började forskare i Finland med ett longitudinellt forskarprojekt där de följde över 100 barn, från att de föds fram tills de är 10 år. När barnen var ungefär 5 år upptäckte forskarna att barnen har förmågan att uppfatta de fonologiska strukturerna. Barnen utvecklar inte samma bokstavskännetecken som andra barn och de kan inte koppla ljud och bokstäver som de andra barnen.

2.3 Läs- och skrivsvårigheter och språkutveckling

Vetenskapsrådet (2007, s. 11) skriver att läs- och skrivsvårigheter handlar om de fonologiska svårigheterna som en individ kan möta. Exempelvis, att en människa kan ha det svårt med att sammankoppla språkljuden med bokstäver eller möta svårigheter inom läs- och skrivutveckling senare under sin inlärning som i sin tur leder till avvikelser i att kunna läsa och skriva flytande (Vetenskapsrådet, 2007, s. 11).

Det är oklart hur vanligt det är med läs- och skrivsvårigheter (Skolinspektionen 2011, s. 10). Elever med dessa svårigheter kan fortfarande lära sig läsa och skriva på samma sätt som de andra eleverna som inte har någon diagnos. Men det som skiljer dem åt är att det tar längre tid för elever med dyslexi att lära sig läsa och skriva. Föhrer och Magnusson (2010, s. 46) gör gällande för att hos somliga elever märks den språkliga svagheten inte förrän eleverna börjar lära sig att läsa och skriva. Enligt Föhrer och Magnusson (2010, s. 46) ska eleverna kunna lära sig att ljuda bokstäverna samt koppla samman hur varje bokstav hör ihop med ett ord. Syftet är att man inte enbart ska förstå ordets betydelse utan att man ska förstå sig på bokstäverna för att sedan i sin tur kunna förstå själva ordet (Föhrer och Magnusson, 2010, s. 46).

Widqvist och Widqvist (2006, s. 16) skriver att olika barn kommer att visa olika tecken på läs- och skrivsvårigheter. Exempel på läs- och skrivsvårigheter kan vara svårigheter inom läsning, stavning, och det kan även vara svårigheter med att minnas ordens ordningsföljd, skilja mellan gemener och versaler, samt dåligt ordförråd.

Lundgren m.fl. (2017) argumenterar för att barn lär sig att umgås och att tala med andra människor i sociala sammanhang. Lärandet kräver en process för att det ska kunna fungera inom läs-och skrivutvecklingen. Lundgren m.fl. (2017) beskriver att pedagogernas uppgift är att forma en anpassad omgivning för de människor som har diagnosen dyslexi. Vidare anser Lundgren m.fl. (2017) att en anpassad undervisning bör utföras för barns bästa behov och förutsättningar. Enligt skolinspektionen (2011, s. 10) innebär detta att en pedagog bör ha goda kompetenser för att kunna forma varierande undervisningsmetoder som är anpassade efter elevernas förutsättningar och behov. Med hjälp av pedagogernas stöd och hänsyn utvecklas barnens läs- och skrivinlärning.

Skolverket (2019) skriver att ...

...undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper (s.6).

2.4 Verktyg i undervisning

Barn som har diagnosen dyslexi bör få korta instruktioner och varierade repetitioner under undervisningens gång. Pedagogernas ansvar är underlätta skolarbetet för elever med dyslexi genom att exempelvis ge dem tydliga instruktioner samt nödvändig repetition så att eleverna hänger med undervisningen (Pavey, 2017, s. 130). Pavey (2017, s. 130) anser att pedagoger som ansvarar för en eller flera elever som har diagnosen dyslexi behöver få utbildning i hur de bör anpassa undervisningen elevernas behov. Vidare poängterar Pavey (2017) att pedagoger bör använda sig av olika redskap för att elever med läs- och skrivsvårigheter ska utveckla sina kunskaper. Elever behöver med andra ord få instruktioner i små steg för att de ska hänga med, och de behöver även upprepa och repetera med olika variationer (Pavey, 2017, s. 126).

Pavey (2017, s. 31–33) nämner att pedagogerna dessutom bör erbjuda eleverna att använda sig av olika verktyg, exempelvis en data eller en surfplatt när de ska utföra en uppgift eller skriva en text. Barn bör även få en möjlighet till att fotografera istället för att kopiera av tavlan. När barnen använder sig av en dator kan deras skriftliga förmåga utvecklas, och med detta menar Pavey (2017) att det bör finnas ett rättstavningsprogram installerat i datorn som hjälper barnen att stava rätt. Barnen kan dessutom använda sig av en avancerad läsare som kan läsa upp det barnen har skrivit. Genom att använda sig av en avancerad läsare kan eleverna hänga med och förstå textens innehåll bättre. Holmqvist och Andersson (2005) anser att barn uppfattar textens innehåll på ett bättre sätt när en avancerad läsare läser upp vad eleven har skrivit eller vad som står i en text och genom att följa med fingret kan barnet inte tappa bort var de ska läsa. Genom detta utvecklar eleverna sina läs- och skrivkunskaper.

2.5 Grundläggande läs- och skrivinlärning

Andersson (2006) argumenterar för att barnets läs- och skrivutveckling grundläggs långt före skolstarten, och att det börjar när barnet blir bekant med det talade språket, samt med dess användning.

Enligt Liberg (2008, s.28) ligger läs- och skrivutvecklingen till grund för att få uppleva att man kan uttrycka saker på ett annat sätt än att använda sig av talspråket. Det ges en möjlighet att utveckla språket. Skolans uppdrag är att anpassa undervisningen efter varje elevs behov och förutsättningar. Skolan ansvarar dessutom för att främja elevernas lärande och kunskapsutveckling (Skolverket, 2019, s.6).

Liberg (2008) beskriver vidare att det som ligger till grund är hur elever använder sig av olika redskap. Elever lär sig hur de ska hålla i en penna, hur de ska hålla en bok för att sedan kunna läsa och hur de ska hålla pappret för de ska kunna skriva på det. Människan använder sig av olika redskap för att kunna hantera skriften.

En väsentlig aspekt som Liberg (2008, s. 28) lyfter fram är utvecklingen av läs- och skrivinlärningen och handlar om förmågan att eleverna ska kunna röra sig fritt i olika texter. Författaren menar att elever ska kunna använda sig av de texter de har läst, att

de ska förstå textens innehåll för att sedan kunna dra en slutsats om vad som kommer ske framledes samt för att kunna skapa egna uppfattningar och förutsättningar om sitt eget skrivande. Genom att eleverna använder sig av både tal och skrift utvecklas deras förmågor inom läs- och skrivutvecklingen, vilket är väsentligt för att eleverna ska kunna kommunicera med sin omgivning. Genom att eleverna samtalar, läser och skriver med varandra är sannolikheten att elevernas läsning och skrivteknik utvecklas, samt att när de samtalar med varandra och lär sig av varandra så utvecklas elevernas kunskaper inom läs- och skrivinläringen (Liberg, 2008, s.28).

2.6 Teoretiskt perspektiv

Det sociokulturella perspektivet har valts som utgångspunkt för denna kvalitativa studie. Enligt min uppfattning om det sociokulturella perspektivet handlar det om att undersöka människans kunskaper och tänkande (Jakobsson, 2012, s. 153).

Säljö (2000, s. 47) gör gällande för att Vygotskijs teori om det sociokulturella perspektivet har en stor betydelse för barnets ordförståelse, att barn finner ett samband mellan ordens betydelse och att barn förstår andras tal. Det Säljö (2000, s. 13) menar med Vygotskijs teori är att ett barns lärande handlar om ett socialt samspel med andra människor. Länken mellan barnet och omgivningen är språket och dess användning, samt kommunikationen mellan andra i omgivningen. Det sociokulturella perspektivet tyder på att det centrala är att kunna språket och att kunna kommunicera med andra både inom tal och inom skrift.

Vuxna utgör en förebild för barn och med detta menar Säljö (2000, s. 13) att genom att barn umgås med vuxna samlar de på sig nya kunskaper. De vuxna bidrar till att utveckla barnens språk och de tar till sig av vuxnas språk. Barn behöver därför mer kompetenta individer med bra ordförråd i sin omgivning för att få möjligheten att utvecklas.

Jag anser att Vygotskijs teori har en stark koppling till denna studie. Det är väsentligt att barn har en god språklig förmåga för att kunna kommunicera med andra både inom tal och i skrift.

3 Metod

I detta kapitel kommer följande avsnitt att redovisas: *3.1 intervjuer med pedagoger*, *3.2 Forskningsetiska ställningstaganden*, *3.3 Urval* och *3.4 Genomförande*.

Det som redovisas är bland annat det valda material som jag har valt att arbeta med när det gäller databearbetningen och datainsamlingen. Vidare i kapitlet kommer de forskningsetiska aspekterna att redovisas, samt hur arbetet har behållit sitt sanningsvärde under studiens gång.

3.1 Intervjuer med pedagoger

Jag har valt en kvalitativ ansats då jag har valt att använda mig av intervju som metod. Detta för att jag personligen eftersträvar att få fördjupande och resonerande svar från mina informanter. Enligt Denscombe (2018, s.269) uppnår man en fördjupad kunskap om man använder sig av intervjuer, därför har jag valt att använda mig av denna metod.

Det innebär att jag använder intervjuer för att producera kvalitativa data. Trost (2005, s. 23) nämner att en kvalitativ intervju riktar sig mot hur informanterna tänker, vilka erfarenheter de har och hur de anpassar sina erfarenheter till sin undervisning. Trost (2005) anser att som forskare ger det oss fler innehållsrika svar, och med detta menar Trost (2005) att informanternas erfarenheter och tankar blir tydligare genom kvalitativa intervjuer och att man får ut mer information och kunskap av att använda sig av kvalitativa dessa intervjuer (Trost 2005, s. 23).

Jag har valt att arbeta med strukturerade och semistrukturerade intervjuer, de strukturerade intervjuerna har skett via e-post på grund av rådande omständigheter med covid-19-pandemin och svaren ifrån informanterna är inte så utförliga som de skulle ha kunnat bli vid en fysisk intervju. De semistrukturerade intervjuerna har även skett via telefon. För att motverka nackdelarna med att intervju via e-post, ställde jag följdfrågor till de informanter som intervjuades även via telefonsamtal för att säkerställa att jag fick utförliga svar och den informationen jag behövde till studien. Jag intervjuade tre pedagoger via e-post och två andra pedagoger via telefonsamtal.

Intervjufrågorna har skickats till fem pedagoger, närmare bestämt tre klasslärare, en speciallärare och en specialpedagog via e-post där de har fått ta del av informationsbrevet (se bilaga 1). Jag intervjuade pedagogerna på olika sätt, tre pedagoger via e-post och två andra pedagoger via telefon. Intervjuerna spelades in och därefter transkriberades deras svar. Inspelningen av intervjuerna gjorde jag för att säkerställa att ingen viktig information missades under samtalen. Innan intervjuerna säkerställde jag att jag fick spela in samtalen genom ett godkännande av de pedagoger som jag talade med.

3.2 Forskningsetiska ställningstaganden

I studien har stor omsorg lagts vid att uppfylla samtliga av *Vetenskapsrådets Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning* (2002, s. 3). Informanterna har fått information om vilka rättigheter de har när de medverkar i denna studie. Samtliga informanter fick ta del av ett informationsbrev (se bilaga 1) där informanternas rättigheter tydliggjordes. Vidare har stor vikt lagts vid att studien uppfylla *informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet* (Vetenskapsrådet, 2002).

Informationskravet handlar om att lämna information till de informanter vilka har valt att delta i min undersökning. Informanterna har fått upplysning om att deltagandet i denna studie är frivilligt och att de kan välja att avbryta deltagandet när som helst. Genom att informera informanterna om studien och studiens syfte har informationskravet uppfyllts. *Samtyckeskravet* handlar om att informanterna själva får bestämma om de vill delta i denna studie, samt på vilka villkor de ska delta. Informanterna får avbryta deltagandet utan några negativa konsekvenser (Vetenskapsrådet, 2002, s. 9–10). *Samtyckeskravet* har uppfyllts genom att alla pedagoger vilka har valt att delta i studien har blivit upplysta om att studien är frivillig och att de har rätt att avbryta sitt deltagande om de så önskas och när som helst. *Konfidentialitetskravet* innebär att varje enskild informant ska känna en trygghet för att inget av det som de berättar ska kunna härledas tillbaka till de. Enligt Vetenskapsrådet (2002, s. 12) ska den information vilken jag får ta del av bevaras på ett ställe där ingen annan än jag kan komma åt. *Konfidentialitetskravet* är uppfyllt i

studien genom att alla informanter är informerade om att deras identitet är konfidentiella, det vill säga anonymiserad och att ingen annan än jag har tillgång till informanternas data, vilken även den har anonymiserats.

Nyttjandekravet handlar om att informanternas information inte får användas till något annat än till den här studien. *Nyttjandekravet* har uppfyllts genom att mina insamlade data enbart kommer att användas för denna studie.

3.3 Urval

Min ursprungliga plan var att intervjua åtta pedagoger, fyra klasslärare, två specialpedagoger och två speciallärare. Urvalskriteriet var att samtliga informanter skulle inneha en lärarlegitimation. Informanterna arbetade på olika grundskolor och fokus låg på F- 3 elever.

Dessutom eftersökte jag pedagoger vilka har arbetat med elever som har haft eller som har diagnosen dyslexi för att på så vis inkludera pedagoger som har kunskaper om diagnosen dyslexi. Jag skickade ut ett informationsbrev där informanterna tillfrågades om att delta i min studie (se bilaga 1). Brevet skickades ut i region Stockholm till olika skolor, dock fick jag enbart återkoppling från två skolor som ligger i Stockholm. Dessa två skolor kommer i studien att identifieras som *skola 1* och *skola 2*. I *skola 1* besvarades intervjufrågorna av tre legitimerade klasslärare och i *skola 2* besvarades intervjufrågorna av en specialpedagog och en speciallärare. Tre klasslärare intervjuades via e-post och en speciallärare samt en specialpedagog intervjuades vid telefonsamtal. Informanterna som valt att delta i denna studie, kommer deras svar att redovisas i kapitel 4, *Resultat*, och kommer att benämnas som *L1, L2, L3, S4* och *S5*. Detta gör jag för att bibehålla informanternas anonymitet.

I informationsbrevet (se bilaga 1) har jag också informerat om hur jag har resonerat kring de forskningsetiska kraven. Dessa krav omfattar med andra ord tystnadsplikt och anonymitet för de som deltar i min studie.

3.4 Genomförande

Processen började med att ett informationsbrev skickades ut till samtliga informanter. På grund av rådande omständigheter med covid-19-pandemin gick det

inte att genomföra de planerade intervjuerna fysiskt utan informanterna fick möjligheten till att besvara intervju-frågorna per e-post och via telefonsamtal. Vid planeringen av studien var det även tänkt att studien skulle innefatta en observation av hur pedagoger arbetar med elever vilka har diagnosen dyslexi, men på grund av rådande pandemi gick inte observationen att genomföra. Innan telefonintervjuerna genomfördes fick informanterna lämna sitt samtycke till inspelning av intervjun. Möjligheten att inte missa någon viktig och relevant information påverkades positivt av att intervjuerna spelades in och att intervjuerna på så sätt gick att lyssna på flera gånger för att lyfta ut viktiga data till studien. Efter avslutad studie kommer samtligt underlag ifrån informanterna att raderas.

Vid genomförande av de semistrukturerade intervjuerna vilka gjordes via telefon låg fokus på intervju-frågor, men jag ställde även följdfrågor till informanterna (se bilaga 2). De informanter som blev intervjuade via e-post fick ungefär en vecka på sig att svara på mina frågor. Vidare beskriver Denscombe (2018, s. 269) att informanterna behöver ha gott om tid på sig för att ge utförliga svar på frågorna vilka ställdes via e-post. Informanterna fick väl tilltagen tid när de besvarade intervjufrågorna, samt att de fick möjligheten att tänka igenom och skriva med utförliga svar med tanke på att intervjuerna skedde både via e-post och via telefonsamtal. Informanterna vilka intervjuades via telefon fick väl tilltagen tid till att svara på frågorna. Denscombe (2018, s.269) beskriver att semistrukturerade intervjuer handlar om att ha utvalda frågor för ämnet som ska beröra själva ämnet specifikt.

3.5 Databearbetning

Efter att intervjufrågorna via telefon och E-post blev besvarade gick jag igenom det insamlade materialet för att tydliggöra vilka tankar jag hade för materialet i sin helhet, både gällande mängden av data och strukturen. Från den insamlade data konstruerades två kategorier, likheter och olikheter utifrån informanternas svar på frågorna.

Vidare under bearbetning av den insamlade data lyssnade jag på två ljudinspelningar där jag antecknade ner allt från intervjun för att tydligare kunna kategorisera data. Därefter analyserades varje enskild intervju för sig för att tydligare kunna urskilja

likheter och olikheter mellan informanternas svar. Dessutom sorterade jag ut både likheter och skillnader i utsagor i syfte att kunna kategorisera informanternas svar.

3.6 Trovärdighet och pålitlighet

Studien är förankrad i beprövad och erkänd metodologi och är beskriven i detalj samt innehåller en kvalitativ undersökning. Tivenius (2015, s. 17) beskriver begreppet *reliabilitet*, vilket används i syfte till att kunna bedöma om studien är trovärdig, samt begreppet *pålitlighet*, vilket handlar om att kritiskt granska vald metod, urval och datainsamling. Mitt metodval bestod av strukturerade (e-post) och semistrukturerade (telefon) intervjufrågor, vilka är beprövade metoder och ger en trovärdighet för bearbetning och datainsamling. Vidare beskriver Tivenius (2015) begreppet *validitet*, vilket handlar om att det som är relevant i en studie mäts i olika sammanhang (Tivenius, 2015, s. 18).

Pålitligheten är uppfylld, eftersom data bygger på erfarna pedagogers erfarenheter och tankar. Informanterna har fått möjlighet att ge utförliga och genomtänkta svar på intervjufrågorna. Studien har strävat efter att förhålla sig öppen till de svar som informanterna har redovisat, vilket gör att studien tydligt framskriven och strukturerad.

4 Resultat

I detta kapitel redogör jag för empirin, vilken vid sorteringen har genererat två olika kategorier som vidare presenteras i avsnitten, 4.1 *Hur stöds elever med diagnosen dyslexi under sin skolgång* och 4.2 *Hur motiveras dyslektiker för att inte tappa motivationen i undervisningen*.

4.1 Hur stöds elever med diagnosen dyslexi under sin skolgång

De intervjuade informanterna hade olika uppfattningar, idéer och tankar om hur man som pedagog kan stödja elever med diagnosen dyslexi. I detta avsnitt kommer jag att beskriva det informanterna har lyft fram och vad som anses vara viktigt så att eleverna med diagnosen dyslexi får den hjälp de behöver. Dessutom kommer jag att citera de exakta svaren som jag har fått ta del av informanterna via e-post, med andra

ord är det inte jag som har skrivit vad pedagogerna har sagt, utan jag har enbart kopierat och klistrat in informanternas svar som jag har fått ta del av via e-post till skillnad från telefonintervjuerna. Telefonintervjuerna har jag personligen transkriberat.

L1 resonerar kring tekniska hjälpmedel och hur eleverna får träffa speciallärare eller specialpedagog:

Eleverna får hjälpmedel såsom Ipad med inläsningstjänst. De hjälpmedel som jag använder mig är dator och Ipad. Med hjälp av dessa verktyg kan eleverna skriva ned sina texter och höra sina texter genom att få texten uppläst. Eleverna får tillgång till att låna böcker från biblioteket där de kan lyssna på texten. Eleverna får dessutom enskilt gå till speciallärare eller specialpedagog för att arbeta med att förebygga språket. Vi arbetar dessutom ständigt med självkänsla och vad man känner, jag vill att elevernas självsäkerhet ska växa så att de kan utvecklas och uppnå sina kunskapskrav. De behöver inte skriva av på tavlan utan eleverna kan fotografera. De får skriva i program med talsyntes. De får gå till speciallärare för att utveckla sina svårigheter.

L2 använder inte digitala verktyg. I stället resonerar informanten kring hur hen personligen arbetar individuellt med varje elev:

Jag sitter oftast med elever och lyssnar och ser hur de skriver ned saker och ting under mina undervisningar, när de dessutom ska arbeta i grupp och så vidare. Det är väsentligt att lägga ned tid på dessa elever och försöka få dem att känna sig bra. Personligen arbetar jag ständigt med elevernas självförtroende just för att väcka elevernas motivation samt att de ska tänka på att de verkligen kan, bara de försöker. Jag upptäcker fort vilken elev som bör ha extra anpassning såsom extra redskap, gå till specialpedagog och så vidare. Tidiga signaler kan leda till att tidigt kunna sätta de resurser eleven behöver. Jag använder mig inte av digitala verktyg för att elevernas kunskaper om att kunna skriva flytande kan påverkas negativt.

L3 använder sig av digitala verktyg under sin undervisning och informanten arbetar ständigt med elevernas självförtroende för att eleverna ska våga läsa högt i klassrummet:

Stödandet beror helt enkelt på hur eleven är villig att samarbeta. Diagnosen dyslexi kan upptäckas vid högläsning då eleverna som har denna diagnos inte vill läsa högt inför sina klasskamrater. Dessa elever som har denna diagnos är osäkra på sig själva eftersom de ljudar ordet rätt men uttalar det fel. Exempelvis V-a-t-t-e-n, de ljudar ordet

rätt men säger istället natten. Genom att få fram elevernas självkänsla och självförtroende kan jag som pedagog säga att jag har lyckats med att stödja dessa elever. Självklart fokuserar jag dessutom på att utveckla elevernas kunskaper inom läsning och skrivning, jag fokuserar dessutom på att använda mig av digitalisering när eleverna behöver använda sig av exempelvis data. Det är viktigt att dessa elever utvecklar sina kunskaper, med detta menar jag att eleverna bör klara målen och det är min, jag som pedagog och verksamhetens ansvar att se till att de elever som behöver extra stöd eller har diagnosen dyslexi ska kunna uppnå sina mål.

De intervjuade pedagogerna, S4 och S5, förklarar i nedanstående citat att det finns olika alternativ till att inkludera eleverna i sin undervisning. Det finns exempelvis olika spel som eleverna kan spela med både klassläraren och med specialpedagog/speciallärare. speciallärare. Genom att ha varierande aktiviteter kan eleverna få godtagbara kunskaper inom läs- och skrivinläring:

De elever som har diagnosen dyslexi och som möter svårigheter tycker om att spela med mig olika kortspel som innehåller olika ord. De får till exempel spela memospel med mig för att utveckla minnet. Eleverna får dessutom läsa vissa ord baklänges samt läsa kortare böcker. Jag anpassar helt enkelt uppgifterna efter elevernas behov och förutsättningar. Jag ser till att de elever som behöver använda sig av digitala verktyg ska kunna använda dem i syfte att utveckla sina kunskaper för att även kunna uppnå sina mål. Det är viktigt att se till att dessa elever får god självsäkerhet för att de ska kunna utveckla sina förmågor inom både läsning och skrivning (S4).

De elever som har diagnosen dyslexi kommer till mig en gång i veckan för att få goda kunskaper inom läs- och skrivinläring. Jag brukar oftast inleda lektionen med en aktivitet i form av t.ex. spelkort. Vi brukar läsa av roliga ord på olika kort som jag visar mina elever för att väcka deras intresse och motivation till inläring. Jag använder mig av olika hjälpmedel som eleven får ta del av ska för att hen kunna utveckla sina kunskaper på bästa möjliga sätt. Jag tar dessutom hänsyn till elevens behov och förutsättningar samt anpassar lektionen till elevens kunskaper och behov (S5).

Sammanfattningsvis lyfter L1, L2, L3, S4 och S5 fram likheter med att använda sig av i princip likadana redskap. De elever som har diagnosen dyslexi ska få använda sig av digitala verktyg och olika redskap för att stödja eleverna i både läsningen och i skrivningen. Vidare nämner pedagogerna att det är viktigt att arbeta med elevernas självkänsla och självförtroende och de nämner att det är viktigt att eleverna känner sig säkra i det de gör för att de ska kunna utveckla sina kunskaper. Skillnaden mellan

pedagogerna är att L2 inte använder sig av digitala verktyg då informanten anser att elevernas läs- och skrivinlärning kan påverkas negativt.

4.2 Hur motiveras dyslektiker för att inte tappa motivationen i undervisningen

Samtliga pedagoger nämner i princip likadana arbetssätt, men det som skiljer dem åt är deras synsätt på motivationen. Under nedanstående rubriker kommer informanternas svar att tydligt illustrera hur de arbetar med att motivera/uppmuntra eleverna till att vilja utvecklas. Det är väsentligt att elevernas motivation ökas och inte minskas. När eleverna tappar motivationen till att vilja studera kan det leda till att de inte utvecklar sina kompetenser. När eleverna tappar motivationen till att vilja studera kan det leda till att de inte utvecklar sina kompetenser. Men om eleverna får den hjälp de behöver som kan öka deras motivation kommer de att vilja engagera sig, vilket i sin tur leder till att eleverna utvecklar sina kunskaper.

L1 resonerar kring elevernas motivation och beskriver att om eleverna anser att undervisningen är tråkig kommer de inte att engagera sig. Tycker eleverna att något är roligt och intressant kommer de att fokusera och att vilja lära sig:

Elever som har diagnosen dyslexi tappar motivationen om något är tråkigt. Om elever med dyslexi anser att en undervisning är tråkig kommer de aldrig vilja engagera sig i att utveckla sina kunskaper inom det ämnet som undervisningen handlar om. Elever med diagnosen behöver få roliga redskap för att arbeta med, eleverna behöver exempelvis spela spel, läsa i mindre grupper, använda sig av digitala verktyg där de kan spela olika spel. Det är enkelt att elever tappar motivationen om undervisningen är för lång och om det handlar om att skriva långa och avancerade texter såsom faktatexter om järnåldern och så vidare

L2 anser att eleverna inte behöver anstränga sig i hans undervisning. Får eleverna rätt hjälpmedel kommer de att uppnå sina mål:

Motivationen är inga problem så länge de har sina hjälpmedel så att de kan hänga med. Får de rätt hjälpmedel kan de då uppnå målen. Eleverna behöver inte anstränga sig, de behöver inte visa att de kan utan så länge de är med under mina lektioner går det bra, dessa elever ska inte känna sig speciella. De ska få göra exakt som de andra eleverna, med detta menar jag att de elever som har diagnosen dyslexi ska vara med och arbeta med stora uppgifter, de ska läsa högt framför sina klasskamrater.

L3 nämner att skolgången kan vara tråkig, men det är verksamhetens och pedagogens ansvar att göra undervisningen rolig och intressant för att eleverna ska kunna utveckla sina kunskaper och sin vilja att lära sig:

De elever som inte är engagerade i undervisningen kan få stora komplikationer senare i sin skolgång. Elever bör introduceras av roliga ämnen samt roliga undervisningar. Undervisningen ska sträva efter att eleverna ska utveckla sina kunskaper men samtidigt tycka att skolan är rolig. Elevernas motivation tappas när något är långtråkigt eller att eleverna inte finner något intressant. Det är viktigt att inkludera alla elever i undervisningen och utföra roliga och kreativa aktiviteter för att elevernas motivation inte ska tappas.

S4 och S5 uppger att de anpassar sin undervisning till elevernas förutsättningar och behov. Pedagogerna använder sig av roliga och intressanta böcker som elever får läsa, hjälpmedel och andra arbetsmaterial som de får använda sig av:

Elever tappar motivationen snabbt när det kommer till svåra uppgifter som de bör genomföra. Elever med diagnosen dyslexi behöver enklare och roliga texter, om eleverna behöver använda sig av digitala verktyg för att få nå text uppläst eller skriva det en text ska de få göra det. Dessa elever behöver mer hjälp och stöd än de andra elever behöver, självklart ska alla elever behandlas lika, vilket både jag och verksamheten är medvetna om. Men dessa elever som har denna svårighet ska få andra arbetsmaterial för att de ska kunna prestera bra och för att kunna uppnå målen (S5, S5).

Sammanfattningsvis är likheterna mellan pedagogerna tydliga. Pedagogernas främsta och viktiga punkt är att alla elever ska ges möjlighet att få uppnå sina mål, dock på olika sätt med tanke på att alla elever ligger olika i sin inlärningsprocess. De tillfrågade pedagogerna anser att det är väsentligt att elevens motivation inte ska förloras. Vid förlorad motivation tappar eleverna lusten till att vilja lära sig, vilket i sin tur kan leda till att eleverna inte uppnår sina mål. Pedagogerna är enade om att roliga och intressanta uppgifter/ämnen ska inkluderas i undervisningen för att elevernas motivation ska stärkas. Skillnaden mellan de övriga pedagogerna och L2 är att, L2 inte engagerar sig i att hjälpa elever vilka har diagnosen dyslexi. Pedagogen anser att så länge dessa elever hänger med och är med under hans undervisningar kommer de att uppnå målen.

5 Diskussion

I detta kapitel kommer jag att redovisa följande avsnitt, 5.1 *Resultatdiskussion*, där resultaten diskuteras utifrån syfte och frågeställningar, och därefter 5.2

Metoddiskussion, där jag problematiserar de val jag har genomfört för denna kvalitativa studie. Avsnitt 5.3 handlar om studiens *Slutsats*, där jag sammanfattar några slutsatser för detta arbete och i avsnitt 5.4 kommer jag att presentera och diskutera *Framtida forskningsfrågor*. I det sista avsnittet som är 5.5 *Avslutande reflektioner* kommer jag att redovisa vad denna studie givit mig för kunskaper.

5.1 Resultatdiskussion

I detta avsnitt kommer jag att diskutera resultaten utifrån forskningsfrågorna och jag relaterar resultaten till tidigare forskning.

Studien har sin utgångspunkt i att förstå sig på hur pedagoger arbetar med att stödja de elever vilka har läs- och skrivsvårigheter och vilka hjälpmedel som inkluderas i undervisningen. Fokus för denna studie har riktat sig mot hur elever motiveras i sin undervisning för att de inte ska tappa motivationen under sin skolgång. Resultaten visar att genom att använda sig av digitala verktyg kan det möjliggöra och utveckla elevernas kunskaper inom läs- och skrivinläringen. Vidare visar resultaten på att det är viktigt att arbeta med elevernas självkänsla för att kunna utveckla elevernas motivation till att vilja lära sig. Arbetet med att stärka elevernas känsla är i hög grad individanpassat och man måste utvärdera och lyssna till varje enskild elev. Det finns en grundläggande plan på hur man arbetar med diagnosen dyslexi men samtidigt måste man vara lyhörd och känna efter vad eleven behöver hjälp med och därefter lägga fram en plan på hur de ska uppfylla sina mål. Vissa elever behöver träning och stimulans i form av olika spel och aktiviteter medan andra kanske behöver nära stöttning och hjälp med ökad självkänsla.

Resultaten visar att informanterna är eniga om två delmoment som detta arbete lyfter, nämligen stödandet och synen på elever som har diagnosen dyslexi. Det som skiljer informanternas svar är elevernas motivation, hur pedagogerna arbetar med elever som har diagnosen dyslexi samt hur pedagogerna gör för att eleverna inte ska förlora sin motivation. Skolverket (2019) gör gällande att det är skolans ansvar att

anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov (Skolverket, 2019, s. 6).

Resultaten av studien visar vidare att pedagogerna är mer eller mindre eniga om att elever med diagnosen dyslexi ofta saknar självförtroende. Det kan exempel visa sig genom att eleverna inte vågar läsa högt inför sina klasskamrater eftersom de är rädda för att läsa fel, vilket i sin tur kan leda till att elevernas självförtroende minskar. Språket är en väsentlig del i att kommunicera med andra inom både tal och skrift. Det är viktigt att kunna språket för att kunna förstå saker och ting, men även för att kunna förstå sig på omgivningen. Vidare anser pedagogerna att språket är ett väsentligt redskap, som alla elever bör få ta del av för att kunna kommunicera med andra individer runt omkring sig. Skolverket (2019, s. 13) skriver att elever ska få stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling samt använda sig av digitala verktyg för att utveckla sina kunskaper. Eleverna ska kunna kommunicera med andra i sin omgivning för att utveckla sina kunskaper inom tal och skrift.

Föhrer och Magnusson (2010, s. 106–107) argumenterar för att alla individer är bra på något. Det kan vara att man är duktig på olika sporter, olika ämne som berör skolan och så vidare. Bara för att man inte kan ett ämne eller har svårigheter med att läsa behöver det inte innebära att man är en dålig person, alla individer har olika kunskaper och begåvningar. Men språket är en stor del av den mänskliga kommunikationen och därav är det ytterst viktigt att hjälpa de som behöver stöttning. Vidare beskriver Föhrer och Magnusson (2010, s. 108) att elever med språkliga svårigheter kan ha det svårt under sin skolgång, men att det gäller att ha en positiv inställning där man kan tänka att man ”klarar allt”.

Föhrer och Magnusson (2010, s. 350) argumenterar för att olika verktyg kan gynna elevers läs- och skrivinlärning. Elever kan använda sig av exempelvis *skärmläsare*. En skärmläsare läser upp en text på datorn med talsyntes. Eleverna kan även använda sig av *Stava Rätt/Stava Rex*, vilket är ett program med en rättstavningskontroll. Programmet ser till att en elev har stavat ett ord rätt och programmet ges till elever som har läs- och skrivsvårigheter. Resultaten av min studie tydliggör att de elever som har diagnosen dyslexi enligt pedagogerna ska få ta

del av olika verktyg. Informanterna använder sig av olika verktyg i sin undervisning, såsom dator och Ipad. Pedagogerna arbetar ständigt för att utveckla elevernas kunskaper inom läs- och skrivinläringen.

Vidare visar mina resultat att informanterna anser att elever med diagnosen dyslexi undviker att läsa högt, eftersom de ljudar rätt men uttalar fel. Föhrer och Magnusson (2010, s. 48) anser att de första förutsättningarna för att kunna stava rätt är att kunna orden. Eleverna måste ha kunskaper om hur bokstäverna och orden ljudas. Eleverna bör exempelvis höra skillnaden på "dag", "tag" och "tak". För att eleverna ska förstå skillnaden mellan dessa ord bör de veta var i ordet skillnaden uppstår, vilket även framkom tydligt i min studie. Ett exempel som en av mina informanter tog upp var när en elev skulle läsa V-a-t-t-e-n och uttalar det natten istället. Elever med diagnosen dyslexi läser antingen sakta eller snabbt, men chansar sig fram till det slutgiltiga ordet i en mening. Föhrer och Magnusson (2010, s. 48) beskriver att ibland kan man inte höra skillnaden på ord, det kan exempelvis vara "kål", "kol" eller "verk", "värk". Föhrer och Magnusson (2010, s. 48) argumenterar för att det inte alltid räcker med att kunna ordet eller höra hur ordet låter, utan att eleven behöver kunna vissa stavningsregler och inneha kunskaper om vilket ursprungsord och orddelar ordet har.

Resultaten av min studie visar vidare på att de elever som har läs-och skrivsvårigheter ska enligt pedagogerna använda sig av olika redskap för att utveckla sina förmågor. Elever, som har tillgång till extra resurser i sin undervisning, får en klarare bild av hur de ska använda sig av de extra resurserna för att kunna utveckla sina kunskaper inom läs- och skrivinläring. Innan elever med diagnosen dyslexi får ta del av de extra resurserna bör de enligt informanterna genomgå varierade tester, som därefter ska dokumenteras för att pedagogerna ska kunna se var eleverna är i sin inläring och elevernas utveckling. Dokumentation blir ett stöd för pedagogerna för att kunna ta fram olika material som eleverna därefter kan ta del av, dessutom blir det en kartläggning över elever som har diagnosen dyslexi.

Dessutom visar min studie att elever får den hjälp de behöver, eleverna får spela olika spel, arbeta med roliga arbetsmaterial, de får läsa kortare högläsningböcker, de får baklänges läsa, koppla en bokstav till ett ord och så vidare. Allt detta görs för att

bibehålla variation i undervisningen för att ständigt motivera eleverna till att vilja lära sig och för att eleverna ska tycka att skolan är rolig.

Det är viktigt att elevernas motivation inte försvinner enligt informanterna. Det är väsentligt för lärare att i sin undervisning lyfta roliga och intressanta uppgifter, vilket stärker elevernas motivation. När en undervisning är lång och tråkig kommer elever med diagnosen dyslexi inte att orka engagera sig, eller att koncentrera sig. Eleverna behöver, enligt de flesta informanterna rolig och intressant undervisning för att de ska kunna engagera sig och vilja lära sig. Pedagogerna bör anpassa undervisningen till alla elevers behov och förutsättningar, och det kan uträttas genom att använda sig av varierande redskap i undervisningen för att kunna locka till sig de elever vilka har diagnosen dyslexi. Jag har dock i min studie även funnit exempel på pedagoger vilka inte tycker att det spelar någon roll om en elev har motivation eller inte, så länge eleven är närvarande i klassrummet, vilket jag anser är problematiskt. Pedagogens ansvar är att se till att varje enskild elev utvecklar sina kunskaper och uppnår sina mål. På detta sätt som informanten L2 gör ser hen inte elevens kunskaper och utveckling, vilket leder till att pedagogerna inte kan bedöma eleven utifrån elevens kunskaper. Skolverket (2019, s. 6) skriver att alla elever ska behandlas lika samt att skolan ska anpassa undervisningen till varje enskild elevs behov och förutsättningar. Liberg (2008) argumenterar för att det är viktigt att kunna både tala, läsa och skriva, att det är väsentligt att alla elever ska kunna kommunicera med sin omvärld i både tal och skrift. När elever samtalar med varandra utvecklas deras läs- och skrivkunskaper, vilket gör det viktigt att eleverna är engagerade i sin undervisning för att de ska kunna utveckla sina kunskaper.

5.2 Metoddiskussion

Denna studie är baserad på e-postintervjuer och semistrukturerade intervjuer och präglas av en kvalitativ metod. Intervjuerna omfattar olika pedagoger i två olika skolor. Jag har valt att använda mig av denna metod för att metoden är tillräckligt vetenskapligt beprövad för att jag ska få svar på mina forskningsfrågor. Om möjligheten hade funnits hade jag i studien även velat observera hur olika pedagoger arbetar med elever vilka har diagnosen dyslexi, men på grund av rådande omständigheter med covid-19-pandemin har det inte gått att genomföra någon observation. Fysiska observationer och intervjuer hade kunnat ge ett mer

omfångsrikt material jämfört med intervjuer via e-post och telefon, men jag bedömer att den information som jag har fått är tillräcklig och att det inte är mängden och omfånget av material som har avgörande betydelse för studien.

Mitt val av metoder har inte varit mer än att anpassa sig till omständigheterna. Jag har inte riktigt kunnat få utförliga svar med tanke på att jag har fått några svar via e-post och två andra via telefonsamtal. Jag spelade in de intervjuer som skedde via telefonsamtal för att sedan transkribera och kunna återge svaren exakt så som de sades. Kihlström (2007, s. 51) nämner att det är viktigt att spela in en intervju för att man inte ska kunna missa någon väsentlig del av data. Jag kunde dessutom ställa följdfrågor till de pedagogerna som jag intervjuade via telefon. Frågorna flöt på och jag fick de svar jag behövde för att kunna skriva min studie.

5.3 Slutsats

Språket är essentiellt, väsentligt för att kunna ta till sig information, viktigt för att kunna kommunicera med andra i sin omgivning men även för att man själv ska kunna känna samhörighet i samhället. När det gäller elever som har diagnosen dyslexi och som har svårigheter inom läs- och skrivinlärning kan kravet vara stort. Skolans uppdrag är att stödja och hjälpa dessa elever på ett sådant sätt att de utvecklar språket. Pedagoger kan använda sig av olika aktiviteter för att främja och utveckla elevernas kunskaper och utveckla elevernas motivation till att vilja lära sig. Elever tappas motivationen lätt därför är det viktigt att man som pedagog använder sig av olika arbetsmaterial och varierar undervisningen för att eleverna ska motiveras i sin inlärning.

5.4 Framtida forskningsfrågor

Jag skulle dessutom vilja gå djupare in på hur pedagogerna anpassar undervisningen samt hur de går till väga när de upptäcker de elever vilka har diagnosen dyslexi. Jag skulle även vilja studera vidare på när och var elever med dyslexi upptäcks.

Jag har i och med arbetet med studien lärt mig att det är väsentligt att anpassa undervisningen till elevernas förutsättningar och behov för att elevernas kunskaper ska utvecklas på bästa sätt. Det är dessutom väsentligt att anpassa undervisningen, samt att motivera eleverna under undervisningens gång för att de inte ska tappa lust och motivation till att lära.

5.5 Avslutande reflektioner

Resultaten som jag har fått ta del av har givit mig goda kunskaper inför min kommande roll som pedagog. Resultaten har även givit mig en förståelse om hur jag som framtida pedagog ska anpassa undervisningen till elevers behov och förutsättningar samt hur arbetsmiljön och samverkan sker mellan pedagogerna.

Jag anser att alla individer har rätt till ett språk, att de har rätt till att äga ett skriftligt och muntligt språk. Jag anser att varje enskild elev är unik, varje enskild elev har en kombination av möjligheter och svårigheter. Nya möjligheter kan öppnas för den enskilde eleven som har diagnosen dyslexi, och med hjälp av en anpassad undervisning och med pedagogiska insatser kan elevernas kunskaper utvecklas, samt att nya möjligheter sker hos elevens inlärning. Det Liberg (2008) argumenterar för är dessutom att möjligheter utvecklar elevernas kunskaper. Liberg (2008) poängterar att det som ligger till grund för elevernas läs- och skrivutveckling, är att eleverna ska få lära sig att uttrycka sig på ett annat sätt än att bara använda sig av talspråk. Med detta menar Liberg att eleverna får en möjlighet att utveckla sitt språk. Det spelar ingen roll om någon är bra eller mindre bra, alla individer är begåvade på olika sätt. Skolans ansvar är att ge alla elever gemensamma grundläggande kunskaper och det ska inte spela någon roll om eleven har svårigheter eller inte. Alla elever ska få ett rätt bemötande av varje enskild pedagog i verksamheten. Som pedagog och som elev bör man respektera varandra och finnas som stöd för varandra, och alla individer är olika, men lika värda.

Referenser

Andersson, B. (2006). *Smart start vid lässvårigheter och dyslexi*. Natur och kultur Stockholm.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Föhrer, U. & Magnusson, E. (2010). *Dyslexi – Förbannelse eller möjlighet? Att lära sig leva med läs- och skrivsvårigheter*. Lund: Studentlitteratur.

Holmqvist, K., & Andersson, B. (2005). *Snabbläsning - något för dyslektiker?* *Dyslexi*, 10(1), 12–21. Hämtad: 2020-04-24:
<http://portal.research.lu.se/ws/files/4660574/625417.pdf>.

Jakobsson, A. (2012). *Sociokulturella perspektiv på lärande och utveckling*. Lärande som begreppsmässig precisering och koordinering. Lärande och samhälle, Malmö högskola. *Pedagogisk forskning i Sverige*. År 17 NR 3–4 S. 152–170.

Kihlström, S. (2007) Intervju som redskap. I Dimenäs, J. (red) *Lära till lärare*. Att utveckla läraryrket, vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik. Stockholm: Liber AB. S. 47–69.

Liberg, C. (2007). Läsande, skrivande och samtalande. I *Att läsa och skriva: forskning och beprövad erfarenhet* (s. 25–44). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-130442>

Lundgren, T., Eklöf, S., & Hedberg, E. (2017). *Läs- och skrivsvårigheter, Dyslexi, Vad det är och hur du lever med det*. Dyslexiförbundet. Hämtad 2020-04-13:
<https://www.dyslexi.org/node/22256>

Pavey, B. (2017). *Att förebygga läs- och skrivsvårigheter- i förskolan och skolans tidiga årskurser*. Lund: Studentlitteratur.

Samuelsson, S., & Svanfeldt, G. (2002). *Läs- och skrivsvårigheter - Inte bara dyslexi*. *Dyslexi - aktuellt om läs- och skrivsvårigheter*, 7, 17–20. Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-59512>

Skolinspektionen (2011). *Läs- och skrivsvårigheter/dyslexi i grundskolan*. Rapport 2011:8. Hämtad: 2020-05-01
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2011/dyslexi/kvalgr-dyslexi-slutrapport.pdf>

Skolverket (2019). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2019*. (Sjätte upplagan). Stockholm: Skolverket.
Hämtad: 2020-04-14: <https://www.skolverket.se/getFile?file=4206>.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma

Tivenius, O. (2015). *Uppsatsens inre liv*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (2005) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2020-04-07:
https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Vetenskapsrådet. (2007). *Dyslexi – En kunskapsöversikt*. Hämtad 2020-04-19:
https://www.dyslexi.org/sites/default/files/dyslexi_en_kunskapsoversikt.pdf

Vetenskapsrådet (2008). *Dyslexi – Vad säger forskningen om dyslexi*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad: 2020-04-08:
https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25bf8/1529480528934/Vad-saeger-forskningen-om-dyslexi_VR_2008.pdf

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed [Elektronisk resurs]*. (Reviderad utgåva). Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad: 2020-04-09:
https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf

Widqvist, U-G., & Widqvist, C. (2006). *När orden inte vill, en studie- och arbetsbok om läs- och skrivsvårigheter/dyslexi*. Nävekvärn: Trädet.

Ett informationsbrev och en förfråga om deltagande

Detta arbete kommer att skrivas av mig Sara. Jag studerar i Mälardalens högskola till grundärare F-3, vilket innebär förskoleklass till årskurs 3.

Jag söker dig som informant till mitt självständiga arbete, anledningen till varför jag skickar detta brev är för att jag skriver mitt självständiga arbete och jag vill härmed tillfråga dig om du vill delta i min undersökning.

Innehåll

Denna undersökning kommer att handla om en kvalitativ studie som omfattar hur specialpedagoger/speciallärare och pedagoger inom verksamheten arbetar med elever som har läs och skrivsvårigheter inom diagnosen dyslexi. Syftet med detta arbete är att undersöka om hur speciallärare/specialpedagoger och klasslärare förhåller sig till elever som har det svårt med att läsa och skriva, i detta fall gäller det elever som har diagnosen dyslexi. Dessutom vill jag undersöka om hur pedagoger arbetar med de elever som har denna svårighet.

För mig är detta arbete oerhört väsentligt eftersom jag vill få kunskaper, förståelse samt en större inblick inom verksamhetens arbete när det kommer till elever som har dessa svårigheter. Jag vill även ta reda på hur och när pedagoger upptäcker denna diagnos, är det vid skrivning, läsning eller när eleven talar.

Vilka metoder för datainsamling som används:

Denna forskning kommer baseras utifrån speciallärare/specialpedagoger och klasslärarens perspektiv i form av en kvalitativ forskningsstudie. Detta innebär att jag kommer analysera, tolka samt transkribera informanternas svar. Det är tänkt att jag ska intervjua två speciallärare/specialpedagoger och två klasslärare för att få fram den informationen jag behöver för att kunna skriva min uppsats.

Denna studie kommer att baseras på intervjustudier via e-post, zoom alternativt telefonsamtal. Jag skulle vilja observera hur speciallärare/specialpedagog arbetar

med de elever som har diagnosen dyslexi dock får jag avstå, anledningen till detta är för att minska risken för smittning.

Jag kommer dessutom att fråga dig om tillåtelse av inspelning, detta gör jag i syfte av att kunna transkribera och kunna breda ut arbetet. Om jag enbart skriver ned det informanten nämner blir det svårt för mig att hinna med samt är det lätt att missa flera viktiga punkter, därför kommer jag vilja spela in intervjun. Den insamlade data som kommer nämnas om dig och från dig kommer att behandlas på ett säkerfullt sätt. När denna studie avslutas kommer all information från dig och om dig att raderas.

Informanterna som deltar i min undersökning kommer att vara anonyma och det är enbart jag som får tillgång till informantens svar. Jag vill även notera att jag tar hänsyn till de rådande pandemi som sker i dagsläget i vårt samhälle och därför har jag valt att utgå från digitala verktyg.

Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Mälardalens högskola som i sin slutversion läggs ut på databasen DiVA. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du har rätten att när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering och utan några negativa konsekvenser för dig. Du som deltagare i denna studie kommer dessutom att få ta del av allt slutresultat som skrivs ned. Både skolans och ditt namn kommer att få andra namn, detta gör jag för att skydda din identitet och din integritet. Jag har alltså tystnadsplikt och sekretess för all information som jag får ta del av.

Avslutande information

Namn: Sara Brimo Katto

Telefonnummer: 0760662076

E-post: Sara_katto@outlook.com

Handledarens e-post: Stefan.blom@mdh.se

Ort: Botkyrka kommun

Studentens underskrift: Sara brimo katto

Bilaga 2

Intervjufrågor

1. Hur tas hänsyn till elevers förutsättningar om de har diagnosen dyslexi?
2. Hur ser undervisningen ut för elever som har dyslexi?
3. Hur ser du på de elever som har dyslexi?
4. Hur motiveras dyslektiker till att inte tappa motivationen i undervisningen?
5. Vilka åtgärder används för de elever som har dyslexi?
6. Får elever med dyslexi det stöd och hjälp de behöver för att nå kursmålen?
7. Hur och när upptäcks dyslexi är det via läsning och skrivning eller enbart vid läsning?
8. Hur sker samverkan mellan speciallärare/specialpedagog med de elever som har denna diagnos?